

UTKAST

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om pension för arbetstagare, lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och lagen om sjömanspensioner ändras.

Avsikten med de ändringar som föreslås i propositionen är att precisera de principer enligt vilka social- och hälsovårdsministeriet kan fastställa skillnader mellan arbetspensionsförsäkringsbolag i fråga om beräkningsgrunderna för arbetspensionsförsäkringsavgiftens omkostnadsdel. Skillnaderna i arbetspensionsförsäkringsbolagens omkostnadsdel kan bidra till effektivare förvaltning av arbetspensionssystemet genom att konkurrensen mellan arbetspensionsförsäkringsbolagen främjas. Ett mål är också att ändringen ska leda till att arbetspensionsförsäkringsavgiftens omkostnadsdel och kundgottgörelserna blir tydligare och mer transparenta.

I propositionen föreslås det möjligheter till flexibilitet i pensionsanstaltarnas ålderspensionsansvar om läget på placeringsmarknaden är exceptionellt svagt. Flexibilitet i ålderspensionsansvaren gör det möjligt att eftersträva god avkastning på investeringar genom långsiktig placeringsverksamhet, även när det är svagt marknadsläge. Detta stöder en hållbar och långsiktig finansiering av arbetspensionssystemet.

I propositionen föreslås dessutom några revideringar av teknisk natur i lagen om pension för arbetstagare.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2022.

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 153 § 1 mom., rubriken för 166 § och 166 § 2 mom., 167 §, 169 §, rubriken för 171 § och 171 § 1–3 mom., 174 § 1 mom. 2 punkten, 194 § och 201 §, av dem 153 § 1 mom. sådant det lyder i lag 945/2016, 169 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1112/2007, rubriken för 171 § och 171 § 3 mom. sådana de lyder i lag 1121/2006, 171 § 1 mom. sådant det lyder i lag 220/2011, 171 § 2 mom. sådant det lyder i lag 950/2021, 174 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 69/2016, 194 § sådan den lyder i lag 794/2012 samt 201 § sådan den lyder i lag 317/2015, som följer:

153 §

Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är 4,2 procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt denna lag i procent av lönen överskrider talet 18,2. Den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften beräknas med beaktande av de nedsättningar av avgiften som avses i 169 § 5 mom.

166 §

Grunderna för beräkning av försäkringsavgifter och ansvarsskuld

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden meddelas pensionsstiftelserna genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

167 §

Enhetlighet i fråga om villkor och beräkningsgrunder

Social- och hälsovårdsministeriet får endast av särskilda skäl i pensionsförsäkringens villkor eller beräkningsgrunder fastställa skiljaktigheter som försvårar verkställigheten av denna lag eller skötseln av pensionsanstalternas gemensamma angelägenheter.

169 §

Beräkningsgrunderna för försäkringsavgifter som betalas till arbetspensionsförsäkringsbolag

Av beräkningsgrunderna för de försäkringsavgifter som betalas till ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska framgå hur försäkringsavgiften beräknas och hur avgiften är preciserad i delar som tas ut för olika kostnads- slag.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska göra upp grunderna för beräkning av försäkringsavgifterna så att arbetsgivarna behandlas lika. Beräkningsgrunderna kan uppgöras så att arbetsgivarens faktiska utgift för invalidpensions- och rehabiliteringspenningersättning beaktas vid fastställandet av försäkringsavgiften.

Vid fastställandet av storleken av arbetspensionsförsäkringsbolagens försäkringsavgifter beaktas årligen respektive arbetspensionsförsäkringsbolags andel av de i 178–181 § och i 5 § i lagen om Pensionskyddscentralen nämnda kostnaderna som ska bekostas gemensamt.

Beräkningsgrunderna för de försäkringsavgifter som ska betalas till ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska inbegripa grunder för arbetspensionsförsäkringsavgiftens omkostnadsdel. Med omkostnadsdelen täcks driftskostnaderna för arbetspensionsförsäkringsbolagets verksamhet enligt denna lag med undantag för driftskostnader som uppstår av placeringsverksamhet samt driftskostnader som av särskilda skäl täcks med andra avgiftsdelar. Beräkningsgrunderna för omkostnadsdelen ska uppgöras så att intäkterna av omkostnadsdelen motsvarar driftskostnaderna för arbetspensionsförsäkringsbolagets verksamhet enligt denna lag och så att arbetsgivarens omkostnadsdel står i skälig proportion till de driftskostnader som uppstår av arbetsgivarens försäkringar.

Om arbetspensionsförsäkringen har ordnats i ett arbetspensionsförsäkringsbolag, har arbetsgivaren rätt till en andel av det överskott som försäkringsrörelsen eventuellt inbringar. Beräkningsgrunderna för de nedsättningar av försäkringsavgiften eller andra motsvarande förmåner som överskottet föranleder ska uppgöras så att det sammanlagda beloppet av överskottet och sättet hur detta uppkommit beaktas i skälig utsträckning. Nedsättningen av försäkringsavgifterna och de andra motsvarande förmånerna får inte äventyra uppfyllandet av solvenskraven i enlighet med 7 kap. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Bestämmelserna i 5 mom. gäller inte sådana tillfälliga arbetsgivare som har ordnat sina anställdas pensionskydd på det sätt som avses i 147 §.

171 §

Justering av ålderspensionsansvaret

De fonderade delarna av ålderspensionerna justeras årligen med ett belopp som beräknas med hjälp av grunden för den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som ingår i beräkningsgrunderna enligt 166 §. Avsättningskoefficienten bestäms med hänsyn till de krav som tryggheten av pensionerna och pensionsanstaltarnas solvens medför, granskat minst kvartalsvis. Avsättningskoefficienten bestäms så att koefficientens värde stöder finansieringen av ålderspensionerna och pensionsanstaltarnas långsiktiga placeringsverksamhet. Avsättningskoefficienten kan minska de fonderade delarna av ålderspensionerna endast när pensionsanstaltarnas genomsnittliga solvens har sjunkit avsevärt. Avsättningskoefficientens värde beräknas av Pensionskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstaltarna lämnat.

Om det sammanlagda beloppet av pensionsanstaltarnas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar är större än en (1) procent av pensionsanstaltarnas sammanlagda belopp av de i 168 § 2 mom. avsedda ansvarsskulder som utgör grunden för beräkningen av till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar, ska den överskjutande andelen användas för justeringar av de fonderade delar som avses i 1 mom. i denna paragraf.

De justeringar som avses i denna paragraf kan riktas i olika form till de fonderade delarna av framtida och inledda ålderspensioner för olika åldersklasser så att försäkringsavgiftsnivån på lång sikt utvecklas i jämn takt.

174 §

Pensionsanstaltarnas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

2) det belopp med vilket den del som pensionsanstalten svarar för har justerats i enlighet med 171 § och de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna, och

194 §

Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en arbetsgivare rätt att för sin ekonomiförvaltning och personaladministration och för att kunna kontrollera företagets arbetspensionsförsäkringsavgifter av pensionsanstaltarna få nödvändiga uppgifter om pensioner som beviljats enligt denna lag och om pensionsformen, om begynnelse- och slutdatum för beviljade pensioner samt om faktorer som påverkar arbetsgivarens försäkringsavgift.

201 §

Uppgifter för justering av ålderspensionsåtagandena

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsmyndigheten rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och solvenskapital som behövs för beräkningen av den i 171 § 1 mom. avsedda avsättningskoefficienten för pensionsansvaret samt de uppgifter om belopp och avkastning av aktieplaceringar som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar avsedd reglerad marknad i utvecklade stater som behövs för beräkning av den genomsnittliga årsavkastningsprocenten enligt 168 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

2.

Lag

om ändring av 14 och 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 14 § 2 mom. och 18 § 2 mom., sådana de lyder i lag 442/2012, som följer:

14 §

Ansvarsskuld

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som föranleds av framtida försäkringsfall till den del som bolaget blivit ansvarigt enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om pension för företagare. Som premieansvar betraktas även sådant ansvar som reserverats för nedsättningar av försäkringsavgiften eller andra motsvarande förmåner enligt 169 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare och för täckande av nedan nämnda förluster, och som indelas i en del som fördelas på försäkringstagarna (fördelat tilläggsförsäkringsansvar) och en ofördelad del (ofördelat tilläggsförsäkringsansvar). Fördelat tilläggsförsäkringsansvar får endast användas till nedsättningar av försäkringsavgiften eller andra motsvarande förmåner som avses i 169 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Ofördelat tilläggsförsäkringsansvar som utökar eller minskar premieansvaret kan användas för att täcka förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grunden för beräkning av ansvarsskulden och även för att täcka andra förluster.

18 §

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital överskrider solvensgränsen, kan bolaget till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret enligt 14 § 2 mom. överföra högst det belopp som beräknats på det sätt som avses i 169 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

3.

Lag**om ändring av 17 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) 17 § 1 mom., sådant det lyder i lag 956/2021, som följer:

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln $V_j = (k + b + C - \lambda S_j)A_j$,
där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar enligt 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, tilläggsförsäkringsansvar enligt 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor samt de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

4.

Lag**om ändring av 154 och 155 § i lagen om sjömanspensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 154 § 1 mom. 2 punkten och 155 §, av dem 154 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 78/2016, som följer:

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

2) det belopp med vilket den del som pensionskassan svarar för har justerats i enlighet med 155 § och de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna, och

155 §

Justering av ålderspensionsansvaren med en avsättningskoefficient för pensionsansvaret

De fonderade delarna av ålderspensionerna justeras årligen med ett belopp som beräknas med hjälp av grunden för den avsättningskoefficient för pensionsansvaret enligt 171 § i lagen om pension för arbetstagare som ingår i beräkningsgrunderna enligt 202 § i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2022.

Helsingfors den xx xxxx 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Hanna Sarkkinen